

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
факультет історичний
кафедра політології та філософії

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Соціально-політичні студії, мова викладання: українська
Викладачі	Віннічук Ольга Василівна
Профайл викладачів	https://moodle.kpnu.edu.ua/user/profile.php?id=2840
E-mail:	oljahorbnjak@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=3528
Консультації	Очні консультації: вівторок з 13.00 до 15.00 Онлайн консультації: Viber (097 966 17 04) у робочі дні з 9.00 до 17.30

2. Анотація до курсу

Курс «Соціально-політичні студії» є нормативною дисципліною загальної підготовки та передбачає формування у студентів професійних компетентностей у галузі політології, соціології, виховання інтересу до процесів державотворення, політичного життя суспільства та політичної науки, загалом.

Навчальна дисципліна «Соціально-політичні студії» спрямована на вивчення суспільства як цілісної системи, виявлення законів соціальної взаємодії соціальних груп, інститутів, особистості; політики, політичних відносин і процесів; політичної культури, політичних систем і режимів, політичних партій та суспільно-політичних рухів, класів, соціальних груп, кланів, еліт, їх інтересів, форм діяльності, методів боротьби за владу тощо.

3. Мета та цілі курсу

Мета вивчення дисципліни “Соціально-політичні студії” – формування у студентів цілісної системи знань про соціально-політичну дійсність, норми соціально-політичної поведінки, соціально-політичні цінності, що має сприяти вихованню освічених людей, здатних раціонально і критично давати оцінку соціально-політичним феноменам, робити свідомий соціально-політичний вибір.

Цілями курсу є формування знання про особливості розвитку сучасного українського суспільства, політики і влади, про специфіку соціологічного та політологічного знання тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Визначити місце соціально-політичних дисциплін в системі соціо-гуманітарного знання, специфіку предмету та методології пізнання.
- Сформувати у студентів навички критичного аналізу і пояснити соціально-політичні явища і процеси, їх представлення в ЗМІ, повсякденній свідомості та в теоретичних узагальненнях з опорою на сучасне соціологічне та політологічне знання.
- Розвинути знання про особливості функціонування і розвиток сучасних соціальних і політичних систем, їх структурні елементи та соціальні наслідки, соціальні та політичні проблеми сучасного суспільства.
- Отримати студентами знання та уявлення про основні соціокультурні та політичні характеристики сучасного українського суспільства у регіональних та національних вимірах, про соціальні і політичні проблеми та способи їх регулювання.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний).

5. Результати навчання

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких компетентностей:

а) інтегральних: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування знань з соціології та політології.

б) загальних: здатність діяти етично, соціально відповідально та громадянсько свідомо (ЗК 01); здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання (ЗК 03); здатність до адаптації та дій в новій ситуації на основі креативності (ЗК 09).

Очікувані результати навчання з дисципліни:

- Виявляти здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку;
- Уміти організувати власну діяльність та одержувати результат у рамках обмеженого часу;
- Бути здатним діяти з дотриманням етичних норм, цінувати індивідуальне і культурне різноманіття, ініціювати в педагогічній діяльності принципи толерантності, діалогу і співробітництва.

Після завершення курсу **Соціально-політичні студії** студенти повинні:

знати:

- сутність соціальних та політичних феноменів, що є предметом соціологічних та політологічних студій, володіти та вміти застосовувати базовий понятійно-категоріальний апарат соціології і політології;
- актуальні соціальні та політичні проблеми сучасного суспільства, умови та чинники їх виникнення та розв'язання, специфіку їх прояву в українському суспільстві;
- закономірності соціального та політичного життя, соціальних та політичних відносин і процесів, сучасні моделі соціального і політичного порядку, їх місце і роль у житті держави та суспільства;
- основні соціокультурні та політичні процеси в українському суспільстві та державі, особливості міжнародних суспільно-політичних взаємодій, місце і статус України в сучасному світі.

вміти:

- аналізувати соціальні та політичні явища, інтегрувати із позицій сучасного соціологічного та політологічного знання;
- визначати та розкривати сутність актуальних соціальних та політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та врегулювання;
- критично оцінювати знання про соціально-політичні явища і процеси, яке представлено у масовій свідомості, публікаціях у ЗМІ та в соціальних інтернет-мережах, його обґрунтованість з точки зору сучасних соціології та політології;
- знаходити пояснення проблемам соціальної, громадсько-політичної та професійної діяльності в закономірностях функціонування суспільства, політики і влади;
- вміти застосувати соціально-політичні знання в професійній та громадській діяльності.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	014 Середня освіта (Математика)	
Рік навчання/ рік викладання	четвертий/2021-2022	
Семестр вивчення	сьомий	
нормативна/вибіркова	нормативна	
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити ЄКТС	
Загальний обсяг годин	90 год.	
Кількість годин навчальних занять	30 год.	
Лекційні заняття	16 год.	
Практичні заняття	0 год.	

Семінарські заняття	14 год.	
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна та індивідуальна робота	60 год.	
Форма підсумкового контролю	екзамен	

7. Організація навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Разом	У тому числі			
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль №1					
Теоретико-методологічні засади вивчення дисципліни					
Тема 1. Соціально-політичні студії як навчальна дисципліна	2	2			
Тема 2. Суспільство у соціально - політичному дискурсі	8	2			6
Тема 3. Соціальні групи як суб'єкти політики	8			2	6
Тема 4. Базові соціальні	8			2	6

інститути					
Змістовий модуль 2 Політичні інститути та процеси					
Тема 5. Влада як суспільно-політичний феномен	10	2		2	6
Тема 6. Держава як інститут політичної системи та громадянське суспільство	10	2		2	6
Тема 7. Особистість і політика. Політичне лідерство	10	2		2	6
Тема 8. Соціальні відхилення та конфлікти	8			2	6
Тема 9. Політичні партії, громадсько-політичні об'єднання та рухи. Вибори та виборчі системи	10	4			6
Тема 10. Громадська думка та соціально-політичні технології	8			2	6
Тема 11. Міжнародні відносини у сучасному геополітичному просторі	8	2			6
Разом за змістовим модулем	90	16		14	60
Разом годин	90	16		14	60

8. Перереквізити курсу

Визначаються інтегральним характером навчальної дисципліни, міждисциплінарним дискурсом; тісним зв'язком з комплексом гуманітарних дисциплін. Соціально-політичних студій є невід'ємною складовою циклу гуманітарних дисциплін, необхідних для вивчення при професійній підготовці студентів педагогічних факультетів. Вона є логічним доповненням до таких дисциплін як філософія, психологія, соціологія, етика, естетика, логіка тощо.

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

У період сесії бажано мати мобільний пристрій для комунікації з адміністрацією, викладачами з приводу проведення занять, консультацій.

10. Політики курсу

При організації освітнього процесу у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка студенти, викладачі, методисти, адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу, Кодексу академічної доброчесності, Положення про критерії оцінювання знань студентів, Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття (лекції та семінари) курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропущенні заняття відпрацьовуються в індивідуальному порядку (в усній формі). У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

11. Система оцінювання та вимоги

Форми поточного та підсумкового контролю.

Види контролю:

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, метою якого є перевірка знань студента, підготовки до заняття.

Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) опитування на семінарських заняттях;
- 2) письмові роботи та тестові завдання;
- 3) оцінювання самотійної роботи.

Модульний контроль є результатом освоєння змістового модуля та виконання модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль знань передбачений у формі іспиту. Проводиться з метою оцінювання результатів навчання після завершення дисципліни. Проводиться з метою оцінювання результатів навчання після завершення дисципліни.

Методи контролю:

Для активізації процесу навчання при викладенні змісту дисципліни використовуються такі методи:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- 1) За джерелом інформації:
 - словесні: лекція (проблемно-орієнтовані, інформаційні, вступні, оглядові, заключні, з використанням опорного конспекту, презентації тощо), пояснення, дискусія, бесіда;
 - наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- 2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні (аналіз першоджерел), синтетичні.
- 3) За ступенем самотійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі (мозковий штурм, формування аналітичного документу, таблиці, підготовка до ділової гри).
- 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самотійна робота студентів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення проблемних ситуацій.
Форма підсумкового контролю: екзамен

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями

Бали	Критерії оцінювання
12-10	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу.
9-7	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
6-4	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності й помилки.

3-0	Фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів і письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
-----	--

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у формі тестування, або он-лайн тестування у системі MOODLE. Банк питань видає 25 запитань із бази та оцінює правильність. Максимальна кількість балів за МКР – 25. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити – 15, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Критерії оцінювання самостійної роботи (філософського есе)

Есе оцінюється в 10-8 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням соціологічних та політологічних термінів, що мають відношення до теми есе; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики есе; есе розгорнуто розкриває заявлену тему.

Есе оцінюється в 6-8 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням соціологічних та політологічних та спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики есе; есе не містить відповіді на одне з питань плану есе або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету розгляду.

Есе оцінюється в 4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні соціологічних та політологічних та спеціальних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики есе без теоретичного обґрунтування; есе не містить відповіді на два питання плану есе або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 2-4 бали, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 0 балів, якщо: есе має реферативний характер без соціологічного та політологічного аналізу; есе є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

1. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
25 балів	10 балів	25 балів		

Таблиця відповідності шкал оцінювання

навчальних досягнень здобувачів вищої освіти □ Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Національна шкала оцінювання
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
35-59	FX	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	F	Не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А. В. Фурман, В. С. Біскуп, О. С. Морщакова. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 354 с. <https://lira-k.com.ua/preview/12589.pdf>
2. Кузьменко Т.М. Соціологія: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2010. 320 с.

3. Курчаба Т. Соціологія: навч.-метод. Посібник. Л.: ПП Сорока Т.Б., 2015. 184 с.
http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf
4. Перегуда Є.В. Політологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда, В.Ф. Панібудьласка, В.Л. Семко, Н.І. Рижко, С.Д. Місержи, В.Л. Стеценко, В.Л. Згурська, В.П. Третяк. К.: КНУБА, 2011. 216 с.
5. Політологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навчальний посібник / за ред. В.Ф.Цвиха. К.: Знання, 2012. 374 с.
6. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
7. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. Цвиха В.Ф., Батрименка О.В. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2010 629 с.
8. Соціологія: навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ : ДУТ, 2019. 235 с. http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1868_64391381.pdf
9. Спеціальні та галузеві соціології / За ред. В.Є.Пилипенка / Навч.посібник 2-е видання. К.: «Каравела», 2004. 350 с.
10. Томахів В. Політологія: Навчальний посібник . Вид. 3-е, доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 224 с.
11. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 472 с.

Допоміжна

1. Арістотель. Політика. Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. К.: Основи. 2003. 239 с.
2. Вебер М. Господарство і суспільство / Макс Вебер; пер. з нім. М. Кушнір. К.: Всесвіт, 2013. 1112 с.
3. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. К: Основи, 1998. 534 с.
4. Вебер М. Покликання до політики // Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика /Пер. з нім. Олександр Погорілий. К.: Основи, 1998. С. 173-191.
5. Вектори змін українського суспільства / За ред. В.М.Ворони, М.О.Шульги. К.: Інститут соціології НАН України, 2014. 466 с.
6. Качество жизни населения Украины в зеркале социологии \ Под общ.ред. В.М.Вороны, Е.И.Суименко. К.: Институт социологии НАН Украины, 2012. 211 с.

7. Кирилюк Ф.М., Батрименко О.В. Історія зарубіжних політичних вчень. Навч.-метод. посібник. К.: ТОВ “XXI століття: Діалог культур”, 2005. 256 с.
8. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Євгеній Причепій (ред.). К.: ВК ТОВ “Тандем”, 2002. 582 с.
9. Лібанова Е.М. Нерівність в українському суспільстві: витоки та сучасність // Економіка України. 2014. № 3(628). С. 4-18.
10. Мак'явеллі Н. Державець. Флорентійські хроніки. К.: Фоліо, 2013. 512 с.
11. Парсонс В. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики. К.: Києво-Могилянська академія, 2006. 550 с.
12. Платон. Держава. К.: Основи, 2005. 355 с.
13. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості: Національна доповідь / кер. авт. колективу Е.М. Лібанова / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. 412 с.
14. Соціологія. Короткий енцикл. слов. / Уклад. В.І. Волович та ін. К.: Укр. Центр духовн. культури, 1998.
15. Структурні виміри сучасного суспільства. Курс лекцій / За ред. С.Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2006. 372 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ (

1. Агенція суспільної інформації "Ініціатива". URL: <http://www.asi.org.ua/>
2. Бібліотека факультету соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка URL: <http://www.socd.univ.kiev.ua/>
3. Вісник Київського національного університету. Серія: Соціологія. URL: <http://www.socd.univ.kiev.ua/uk/visnik-kiyivskogo-nacionalnogo-universitetu-imeni-tarasa-shevchenka-sociologiya>
4. Державний Комітет Статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
5. Інститут громадянського суспільства. URL: <http://www.csi.org.ua/>
6. Інститут соціології НАН України (електронна бібліотека) URL: http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php
7. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <http://kiis.com.ua/>
8. Мережа аналітичних центрів України URL: <http://www.intellect.org.ua/>
9. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua/library>

10. Онлайн бібліотека по політології і політ. наукам. URL: <http://politics.ellib.org.ua/>
11. Ресурсний центр з соціології, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна. URL: <http://www.sociology.kharkov.ua/> (електронна бібліотека, тексти публікацій, корисні посилання)
12. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>